Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 31. julija 1935 Št. 31.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kaj bo z Abesinijo?

To vprašanje si stavi danes marsikdo, ki se bavi z dnevnimi političnimi vprašanji. Pa ne samo ti. Ves svet gleda že z gotovo napetostjo in z nekim nervoznim pogledom tja v Afriko, na severovzhodni in vzhodni del afriške obale, kjer se že čez pol leta zbirajo italijanske armade in od koder se slišijo bojni klici primitivnih, toda za svojo samostojnost vse žrtvujočih Abesincev. Nikdo bi se ne zganil, ako bi aneksija Abesinije po Italiji ne imela posebnih posledic tudi za druge evropske države, tako predvsem za Anglijo in za Francijo, in ako bi se danes čut, da ima vsak narod pravico do svoje samostojnosti in do svoje lastne države, posebno tedaj, če obstoja ta država že nad 3000 let, ne bil razvil že med vsemi narodi.

Anglija se boji za eksistenco svojih kolonij v Afriki, posebno za Egipt, ki stoji še tudi danes pod njeno nadoblastjo, četudi ima svojo lastno vlado. Egipt pa more eksistirati samo, če reka Nil poplavi vsako leto celo deželo in s svojo poplavo vzdržuje bajno rodovitost te dežele. Reka Nil pa izvira ravno v Abesiniji, v Tanatskem jezeru. Zato Anglija nikakor ne more dopuščati, da bi prevzela protektorat nad Abesinijo Italija, s katero mora radi drugih političnih in diplomatičnih vprašanj ostati v kolikor toliko dobrem odnošaju. Francija bi izgubila v kratkem času svojo edino postojanko na obali Rdečega morja, pristanišče Džibuti. Italija pa, ki ima severovzhodno od Abesinije kolonijo Eritrejo in jugovzhodno od Abesinije Somalijo, bi po okupaciji Abesinije dobila zelo rodovitno in na rudninah bogato zemljo v Afriki in bi postala s tem najbogatejša država na tem kontinentu. Zakaj v Abesiniji so še danes bogate zaloge premoga, železa, zlata in predvsem petroleja, ki se niti niso pričeli izrabljati. S temi bi se na rudi in na surovinah uboga Italija otresla v gospodarskem oziru odvisnosti od drugih držav. Vsled tega se v zadnjem času sliši, da se za ta konflikt zelo močno zanimajo tudi Japonska, Amerika, Nemčija in Rusija.

Italija na podlagi pogodbe iz leta 1906 ne more samostojno početi kakšne akcije proti Abesiniji, temveč mora tozadevno dobiti privoljenje Francije in Anglije. Povod za konflikt je bil napad Abesincev na italijanske delavce in oficirje na spornem ozemlju med Italijo in Abesinijo. Italija je zahtevala zadoščenje, katero pa je abesinski cesar odklonil. Na spomladanskem zasedanju Društva narodov je bilo sklenjeno, da se skliče posebna mednarodna komisija, ki naj ta spor reši. Obe državi pa se dosedaj nista mogli zediniti glede petega člana te komisije, ki bi naj bil obenem tudi predsednik in ki ga tudi Društvo narodov ni hotelo imenovati. Velesile so, da rešijo mirnim potom spor, stavile različne predloge, t. n. pr. 1. Italija dobi upravno nadzorstvo nad nekaterimi abesinskimi pokrajinami, ki ležijo med Eritrejo in Somalijo. 2. Abesinija dovoli Italiji gotove gospodarske ugodnosti in koncesije, predvsem pravico za izkoriščanje nekaterih dragocenih rudnikov, kakor pravico za zgraditev železnice iz Eritreje v Somalijo. 3. Abesinija odstopi Italiji ozemlja v pokrajini Ogaden, in sicer v smislu svoječasnih italijanskih predlogov. Abesinija odstopi Italiji tudi pokrajino okrog Adue, kjer se je bila pred 40 leti za Italijo tako strašna bitka. 5. Italija bi uporabila čete, ki jih je že poslala v Afriko, „za miroljubno raziskovanje Abesinije“, a bi jih po končanem raziskovanju spravila nazaj domov. 6. Italija pa se obveže, da bo z vsemi svojimi silami jamčila za neodvisnost abesinskega cesarstva in njihovega cesarja. Proti temu predlogu je Italija zahtevala, da prepusti Abesinija kontrolo nad ozemljem, ki se razprostira med Eritrejo in Somalijo, da se prizna njej interesna cona, ki je bila predvidena že v pogodbi iz leta 1906 in Italija se zato obveže, da odpravi v gotovem roku suženjstvo, ki je baje v Abesiniji še močno razširjeno. Ti posredovalni predlogi so bili predvsem predloženi, da bi se v tem slučaju rešil prestiž Društva narodov, ki mora po zadnjem sklepu sklicati posebno zasedanje, ako se spor preje ne reši mirnim potom. Za Društvo narodov pa je rešitev tega vprašanja precej težavna, kajti Italija in Abesinija sta njeni članici. Ako Abesinija ne ugodi italijanskim zahtevam, grozi Mussolini z izstopom iz Društva, kar bi veljavo te organizacije močno oslabilo, ako pa bi Abesinija bila obsojena ali vsled suženjstva in neurejenosti v notranjosti države — spori med voditelji različnih plemen, ki so včasih zelo krvavi, pomanjkanje pravega državnega aparata itd., bi male države v njej ne videle več nobene prave zaslombe in zaščite. Na zadnji predlog, ki ga je stavil Mussolini abesinskemu cesarju, da se skliče razsodišče in se reši spor, je abesinski cesar odgovoril negativno. Raditega je predsednik Društva narodov Litwinov sklical zasedanje za 31. julij ali 1. avgust. Ta bo moral sedaj rešiti gordijski vozel, ki je nastal v Afriki, in razpršiti črne oblake, ki še vedno vise ne samo nad Abesinijo, temveč nad celim svetom. Vsaj upajmo, da bo rešitev ugodna.

Znamenja . . .

Lahko smo se ločili od demokratične dobe, kakor smo jo spoznali na Koroškem, ker smo upali, da bo nam novi način vladanja, v katerem odločujejo načela, dobra volja in moč vlade, olajšal našo kulturno bedo. To upanje je tem močnejše, ker so se izbrala načela krščanske pravice za vodilna. Iz teh načel so prihajale za nas važne izjave vodilnih oseb, ki so nam obetale precejšnjo olajšanje našega položaja. Vsem v spominu so še načelne izjave nepozabnega zveznega kanclerja dr. Dollfussa in sedanjega g. zveznega kanclerja dr. pl. Schuschnigga ob raznih prilikah, ki so nam zagotavljale vzorno rešitev manjšinskega vprašanja. V istem duhu je izjavil tudi zvezni podkancler v Velikovcu, ko je povdarjal, da hoče Avstrija s ponosom zasledovati cilj, da bo manjšinska zaščita v naši državi vzorna in da se ne bo čutila nobena manjšina zapostavljeno.

Prepričani smo, da vladni zastopniki ne dajejo takih izjav, ne da bi se zavedali dalekosežnega pomena in ne da bi vedeli, kaj zahteva varstvo ugleda in zaupanja. Zato se ne moremo v mislih pridružiti tistim, ki z ozirom na razna znamenja že dvomijo o izvedbi krščanskih načel glede manjšinskega vprašanja. Ta načela so za vse enaka. Država, ki bi za svoje večinsko ljudstvo izvajala krščanska načela, za manjšine pa ne, ni krščanska država. Naša država si pa šteje v čast, da je država po načelih krščanstva, zaveda se, da bi ne škodovalo samo lastnemu ugledu, ampak tudi krščanskemu imenu, če bi svečano proglašena načela zapustila. Strogo pa moramo ločiti od namenov naše zvezne vlade razne pojave v deželi. Četudi vlada nikakor noče preprečiti upravičene kritike, se te nočemo poslužiti, ampak hočemo navesti par migljajev, kako je mogoče, da pada zaupanje in se širi dvom. Dobra politična šolanost iz demokratične dobe, ki se je ob vsaki priliki pokazala v dosledni disciplini stranke, se s preokretom načina vladanja ni preokrenila, ampak je ostala; ostalo je tudi bistro gledanje na vsak pojav v Celovcu in izven Celovca, odkoder je v demokratični dobi prihajalo vse trpljenje koroških Slovencev. Zato ne moremo zameriti, če nekateri gledajo naš položaj z očmi stare dobe in tudi v novi državi vidijo letanja in prizadevanja gotovih celovških krogov, ki so v demokratični dobi imeli velik vpliv na nemške stranke, katerim so veljali kot izvedenci v manjšinskem vprašanju; vsaj se tudi ničesar ni ukrenilo brez njih in se je vse storilo, kar so ti proti nam priporočali. Bili so ti krogi merodajno „ljudsko mnenje“ glede nas. Čim bolj se oddaljujemo od polaganja prvih temeljev novi krščanski državi, tembolj opažamo mrzlično delovanje teh krogov, bodi si v gotovih listih, kjer slikajo na novo, kako nevarni preobratneži smo, menda zato, ker smo usodnega 25. julija stali zvesto na strani države, bodi si v Celovci, kjer nas tako dobro poznajo in si lastijo pravico presojanja vsega, kar se nas tiče. Lastijo si celo pravico komentiranja spomenice manjšine, ki je bila predana pristojnim oblastem. Obenem se ustvarja „ljudsko mnenje“ s številnimi prireditvami na deželi. Če gledamo to mrzlično delovanje v Celovcu s starimi preizkušenimi očmi demokracije, bi morali misliti, da je rešitev manjšinskega vprašanja v Avstriji pokopana in ne mogli bi zameriti, če se tu in tam med mladino slišijo sodbe, ki ne odgovarjajo dejanskemu položaju. Veliko krivde leži tudi v tem, da ni političnih shodov in da sploh ni mogoče obravnavati na shodih probleme kulturne politike. Vsak vidi znamenja in si ustvarja sodbo po svojem.

Akoravno ni prav, vendar se mi zdi umestno, da si list kljub pomanjkanju drugih možnosti za ohranitev čitateljev lista tudi na kulturno-političnem polju ne spušča v boj zoper razne pojave v listih in prireditvah. Že ves čas po glasovanju opažam to umestno smer lista, ki se ni brigal za predbacivanja in zavijanja izvestnih krogov, začenši od prvih brošur in knjig pa do najnovejših pojavov, ker smo vsi mnenja, da rešitev našega manjšinskega vprašanja pač ne more biti sad polemike s krogi, ki jim je ponemčevanje prva, krščanstvo pa zadnja briga, ampak sad dobre volje in neomajane zvestobe načelom, na katere zida država svojo bodočnost. Veseli pa smo budnosti zavednih Slovencev, ki z vajenim in paznim očesom motrijo pojave in gibanja okoli našega vprašanja. Pri tem opazovanju bo vsak zaveden Slovenec ostal na potu pravice. Dvoje je gotovo: prvič, da na naših razmerah ni kriva ne katoliška cerkev in ne zvezna vlada, ki ji popolnoma zaupamo, da bo naše manjšinsko vprašanje rešila po krščanskih načelih, ne glede na očitna in prikrita prizadevanja krogov, ki hočejo nadaljevati ponemčevanje, in oziraje se na to, da je usodni 25. julij dokazal, kdo je boljša opora za državo, ali narodno zaveden ali narodu odtujen Slovenec. Kakor v splošnem, tako velja tudi v našem vprašanju načelo: proč od starih, na novo oblečenih zmot, proč od „ljudskega mnenja“ k načelom, ki so edina zmožna ustvariti dobro in trajno podzidano državo, v kateri se čutijo vsi kljub težkim časom zadovoljne,ker vsak vidi in čuti, da vlada vsem enako merjena pravica. Ca.

Dr. Stojadinovič o Habsburžanih. Jugoslov. ministrski predsednik se je dne 27. t. m. v senatu dotaknil tudi habsburškega vprašanja. Izjavil je, da so bili v avstrijski republiki pred kratkim izdelani gotovi zakoni, ki so izvali sumnjo, da je to nova stopnja k restavraciji Habsburgovcev. Ker so ti zakoni čisto notranje stvari sosednje Avstrije, se mi nikakor ne moremo vanje vmešavati. Toda izjaviti moram, da povrnitve Habs-

burgovcev mi ne bi mogli smatrati kot čisto navadno notranje vprašanje avstrijske republike. To je mednarodno vprašanje, v katerem smo mi v največji meri zainteresirani in tozainteresirani v tem smislu, da smo absolutno in odločno proti restavraciji Habsburžanov. Po izmenjavi misli z zastopniki tujih držav lahko trdim, da Jugoslavija pri tem ni osamljena. Mi lahko mirno pričakujemo potek nadaljnega razvoja. Sporočiti Vam morem tudi, da sem glede restavracije Habsburžanov dobil od same avstrijske vlade zelo pomirljive izjave. Jaz sem pripravljen verovati v iskrenost izjav vlade sosedne države, s katero mi od naše strani želimo imeti čim najboljše odnose dobrega sosedstva in prijateljstva. — V zadnjem času je domovinska fronta prepovedala propagando za Habsburgovce v svoji organizaciji. Dalje sta prepovedali predarelska in gornjeavstrijska deželna vlada imenovanje Otona in ostalih članov za častne občane.

Konkordat med Jugoslavijo in sv. stolico so podpisali dne 25. t. m. v Rimu. Konkordat ureja dokončno meje škofij, tako da so v skladu z novimi političnimi mejami Jugoslavije. Obnovljena je ninska škofija in ustanovljena nova škofija bačka in banatska. Splitskemu škofu se vrne čin metropolita, isto dostojanstvo pa dobi tudi ljubljanski škof. Cerkvi se prizna gospodarska avtonomija vzporedno s tistimi, ki so jih že dosegle druge veroizpovedi. Cerkveno imetje ne sme biti predmet razlastitve in tudi ne novih agrarnih zakonov brez poprejšnjega dogovora z Vatikanom. Na šolskem polju se cerkvi prizna možnost, da opravlja svoje lastne akcije, kakor velja to že v mnogih drugih državah. Zakoni, sklenjeni v katoliški cerkvi, imajo polno državljanskopravno moč. „Katoliška akcija" je iznad in izven strank in podrejena škofom, ki zanjo odgovarjajo. Sv. stolica izda odredbe, po katerih bo duhovnikom in nameščencem cerkve prepovedano udejstvovanje v političnih strankah. Vprašanje uporabe glagolice v liturgiji je urejeno tako, da se bodo upoštevala ne samo nacionalna čustva, temveč tudi disciplina katoliške cerkve in želje prizadetega katoliškega duhovništva. Jasno je, da se to ne nanaša na manjšine.

Rojstni dan dr. Mačka so v Zagrebu proslavljali z raznimi ovacijami. Dr. Maček je sprejemal deputacije in razne politike. Na ulicah pa je prišlo ponekod do izgredov. Demonstranti so razbili šipe na hišah, ki niso razobesile zastav. Pri neki taki priliki je nek detektiv težko ranil nekega izgrednika s strelom v trebuh. Spopadi so bili tudi med manifestanti in nekimi nacionalističnimi skupinami, ki so morale bežati. Tisti pa, ki se jim beg ni posrečil, so morali občutiti težke pesti navdušenih manifestantov. Predsednik vlade je o teh manifestacijah izjavil v skupščini: „Prepričani bodite, da v Zagrebu razen nekaj razbitih oken ni bilo nobenega demoliranja lokalov in da ni bil ubit noben človek, sedaj pa vlada v Zagrebu popoln mir in red."

Kulturni boj v Nemčiji postaja čedalje ostrejši. Katoliški škofje so pričeli svojo obrambno akcijo. V vseh katoliških cerkvah so namesto pridige prečitali članek vatikanskega glasila „Osservatore Romano", v katerem se izreka Vatikan proti zakonu o sterilizaciji in ostro biča gonjo narodnega socializma proti katoliški cerkvi. Občinstvo, ki je bilo opozorjeno že v naprej na to akcijo, je do zadnjega kotička napolnilo cerkve. Le ponekod so oblasti intervenirale in preprečile prečitanje članka, v večini cerkev pa se je prečital nemoteno. — O kulturnem boju se mnogo razpravlja v svetovnem tisku. Pariški „Ordre" piše k temu: „Mar Hitler ne pozna nikakega odlomka iz cerkvene zgodovine, ki bi ga prepričal, da je vsak poizkus borbe proti katoliški cerkvi obsojen na neuspeh, ker je boj proti katolicizmu enak obupni borbi proti hidri s sedmimi glavami. Borba s katoliško cerkvijo je nesmiselna in napadalec mora neizbežno podleči. O tem se bo tudi Hitler sam kmalu prepirčal. Njegov položaj je toliko težji, ker ima proti sebi dve krščanski cerkvi." — Za ugoden znak se smatra, ker je prosvetni minister Kerrl nenadoma odšel na tritedenski dopust. — Apostolski nuncij v Berlinu je predal državni vladi protest Vatikana glede kršitve konkordata od strani nemške vlade.

Grška vlada je odstopila, ker sta podala ostavko dva ministra, ki nista bila zadovoljna z dvema drugima ministroma. To se je zgodilo po povratku generala Kondilisa z Bleda. Novo vlado je kmalu nato sestavil Caldaris. V vladi so le manjše izpremembe. Trdi se, da se je položaj režima po rekonstrukciji vlade znatno ojačil. Boj med republikanci in monarhisti pa se nadaljuje. Armada zahteva takojšen povratek kralja Jurija. Brez dvoma se bo v par mesecih izvršilo glasovanje za republiko ali monarhijo. Pravijo, da ima kralj Jurij že pripravljeno letalo za polet v Atene.

Revolucija na Irskem. V Belfastu so se neredi ponovili. V spopadih je bilo ubitih 8 ljudi. Spopadi so nastali hkratu v raznih mestnih okrajih. Irski revolucijonarji so oddali mnogo strelov iz revolverjev proti svojim političnim nasprotnikom. Policija je morala neprenehoma intervenirati in je razpršila več skupin demonstrantov s pendreki. V mesto je prihitelo več novih vojaških oddelkov, ki so več ulic zaprli z bodečo žico. Po vsem mestu neprestano krožijo vojaške patrulje. Sedaj so se pričele tudi v svobodni Irski pojavljati prve reakcije na dogodke v Ulsterju. V Monaghanu blizu ulsterske meje so množice zažgale tri cerkve in opustošile stanovanja vseh tamkajšnjih protestantov. V Limericku je množica demonstrantov opustošila 6 trgovin, o katerih se je izvedelo, da so bili njihovi lastniki v poslovnih zvezah s protestantskimi. Opustošila je tudi domove protestantskih pastorjev.

DOMAČE NOVICE

Koroški deželni zbor.

V sredo dne 24. julija se je koroški deželni zbor sestal k zadnjemu zasedanju spomladanske sezone. Predsednik Ritscher se spomni v kratkih besedah izgube soproge našega zveznega kanclerja, gospe Hermine v. Schuschnigg, in sporoči, da je deželni zbor izrazil kanclerju svojo sožalje. Kot prva točka sporeda se je obravnavala uvedba posebne gorske straže na Koroškem, ki bi imela predvsem namen, da ščiti lastnino na poljih in planinah, planinskih koč in njihovega inventarja, pazi na varnost turistovskega prometa v gorskih in turističnih krajih ter pazi na vsako nesnago in poškodovanje kultur. Za to delo se najamejo posebni organi, ki bodo imeli tudi pravico nositi orožje in nastopati energičneje nego orožniki, ki so v zvezi z gozdarskimi nadzorniki vršili dosedaj ta posel. Tozadevni zakonski predlog je bil s spremembami, ki jih je nasvetovala zvezna vlada, sprejet.

Nato je poročal ravnatelj Dostal o predlogu o uvedbi filmske cenzure, ki je bila leta 1918 odstranjena in do sprejema nove ustave ni bilo mogoče cenzure nanovo uvesti. Tudi ta predlog je bil z malenkostnimi spremembami sprejet.

Veliko zanimanje je bilo za zakonski predlog o prisilnih delavskih taborih na Koroškem za berače, postopače in delomržneže, torej za osebe, ki so dosedaj živele od radodarnih in neredodarnih miloščin. Po vzgledu Zgornje Avstrije bi se te osebe zbrale v taborih, kjer bi se porabile za javna dela. Stroški za oskrbo in za vzdrževanje taborov bi se krili iz dohodkov iz socialne oskrbe in od davka, katerega višina ne bi znašala več kot 4 groše za osebo na mesec. S tem bi se gotovi ljudje prisilili zopet k delu in sicer še z manjšo plačo kot bi jo dobili, ako bi iz proste volje ceneje služili pri kmetih, ki danes res ne morejo več dajati svojim poslom višjih plač. Tudi ta zakonski predlog je bil soglasno sprejet.

Nato so bile sprejete spremembe o višini občinskih doklad in sicer za Trnjo vas 300%, za Poreče 350% k zemljiškem davku in 700% k hišnemu davku in za Beljak 300% k zemljiškemu in 600% k hišnemu davku.

Poročilo kuratorija koroške hipotekarne banke je dalo sliko o stanu tega podjetja. Razvidi se iz poročila, da uničujoči puči lanskega leta v gospodarskem oziru niso škodovali. Zavod je predlagal

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(40. nadaljevanje.)

Bahato je stalo solnce na nebu in je mežikalo samoljubno, s smejočim očesom, in je gledalo v dolino, kakor bi videlo v nji samo veselje, praznik, rojstni dan ali god vseh Poljancev. A glej, nič veselja ni bilo v dolini, ne praznika ni bilo in ne rojstnega dne in ne godu. Žalosten dan je bil, ko je stopala mala procesija po cesti s težkimi in tesnimi srci, tako žalostnimi skoro, kakor da bi šli k pogrebu. Najvišje je molel izmed vse družbe Florijan, s poštno torbo ob strani, v roki noseč dva zavoja. Strmel je na cesto pred se, kakor bi razmišljal, ali gre pravo pot ali ne. V oči ni pogledal rad danes nikomur. Še manj mlinar, ki je hodil težko in je vzdihoval in je stresal glavo, da so bingljali ob vratu beli lasje.

„Pa bi vendar ne šel! Ostal bi v fari, v trgu vsaj! Kaj počneš v mestu,, med tujci, neznanci, med ljudmi brez srca!"

„Če pa ne mara. Sicer pa ga mesto ne ubije; jaz sem bil pet let v njem in še živim."

Ivan tako na skrbeči ugovor mlinarjev. Ni pozabil še mesta; ravno danes je hrepenel s toplim koprnenjem po njem. Zato ga je zagovarjal in hvalil.

Florijan je molčal. Bil je prepričan: kakor mu je pisano, se zgodi in se mora zgoditi. Čemu torej stopati fantu na pot, ki mu jo je začrtala višja volja. Z močno roko ga povede po nji, preko vseh ovir in zaprek.

Šli so nekaj časa. Mlinarju se je dozdevala pot dolga. Nandetu in deci kratka.

Ob cesti se je dvigal hrib, okoli ovinka se je vila cesta.

„Pa z Bogom, Nande, vrni se kmalu!"

Mlinar je stopal že zelo težko. Še težje breme bi se mu navesilo na noge, če bi zavil za hrib in bi ne videl več vasi in mlina.

„Ne kmalu, stric."

„In piši, Nande. Veselilo me bo, če dobiš službo v kateri trgovin, ki sem ti jih napisal."

Ivan bi šel najrajši tudi sam v mesto, zato mu je zrlo oko tako hrepeneče mimo Nandeta, stoječega ob ovinku, tja po cesti, spuščajoči se veselo navzdol proti trgu: kar samo bi se šlo po nji. Hodil je tod tolikokrat, upov poln, v življenje zaupajoč, življenju naproti, lepemu in pisanemu. A glej, zaprla mu je usoda duri iz doline, priklenila ga je na dom. V srečo? V nesrečo? Vedi Bog — temna je prihodnost.

Poslovili so se ob ovinku. Še enkrat se je ozrl Nande nazaj na dolino, na Poljano, na Trato. Zganilo se mu je v srcu, zatrepetalo mu je lice; ker v istem hipu se mu je stegnilo naproti ljubeče in proseče dvoje mehkih rok. Segli sta za njim, zahrepeneli sta po njem, a ga nista dosegli več in sta omahnili. Zavzdihnilo je po dolini, v vsi širini in daljni, od gore do gore je zadrhtela bolest, in hipoma je je bilo polno tudi srce popotnikovo, izseljenčevo. V istem hipu se je porodila ljubezen, ne skušana še nikoli do tedaj, grenka in sladka obenem.

„Ne, ne morem nazaj. Z Bogom! A odpuščam ti vse! Odpusti tudi ti, domovina..."

Prosilo je srce, prosila je duša, prosilo je oko, poslavljajoče se z ljubeznijo in s skrito grenkostjo, božajoče z zadnjim pogledom tiho zemljo, ljubljeno tako malo, dokler je bival na nji...

„Z Bogom!"

Za ovinek sta zavila s Florijanom — z enim korakom sta stopila iz doma v tujino.

A še za ovinek jima je sledil Gabriel.

„Nande, ko prideš nazaj, mi prinesi pravljice, s podobami. A slikane, pisane..."

„Prinesem."

„A če se ne vrneš kmalu?"

„Pa ti pošljem."

Postal je deček, a je stopil spet za njima.

„Denarja imaš dovolj, Nande. Morda kupiš eno tudi Tinki."

„Kupim. A vrni se zdaj; z nama vendar ne moreš."

Pustila sta ga sredi ceste. Stal je na mestu še nekaj časa. Sanjavo so zrle oči za njima, sledile so jima misli, potapljajoče se v neznane krasote tujinine, ki jih ni videlo še mlado oko, a jih je slutilo nemirno srce. Stal je samoten, sanjar — mlinar in Ivan ga nista čakala, Nande in Florijan se nista ozrla več nanj, stopala sta naglo, kakor bi hiteli z njima neprijetni spomini, in bi jim hotela uteči, ali kakor bi ju vabilo sladko iz daljave, in bi se jima mudilo v njo.

Gabriel je vzdihnil, je sklonil glavo in je krenil nazaj za hrib, razmišljajoč, ali in kdaj povede pač tudi njega cesta v daljavo, v tujino...

IV.

Na Trato se je vrnil Peter, sin Trate, prihodnji njen posestnik in gospodar.

(Dalje sledi.)

v preteklem letu 615 oksekucij, od katerih je bilo 214 brezuspešnih. Iz tega se razvidi, da ravno poljedelstvo najhujše trpi pod krizo in pod padcem cen poljedelskih produktov. Četudi so vloge rasle, vendar zavod ni mogel dati drugih posojil kot samo kredite za 189 razdolžitvenih posojil zasebnikom in za 19 občinskih posojil v smislu državne akcije za razbremenitev posestev in posojilnic. Koncem leta 1934 je bilo danih 329 posojil v višini 2,471.000 S v gotovini in 3440 posojil v višini 40,305.000 S na javne papirje. Po odpisu od vrednosti in dodatku k rezervnemu fondu v višini 442.600 S je ostalo čistega dobička v višini 13.300 S. Poročilo, ki se je vzelo brez debate na znanje, kaže jasno, kako globoko je zadolženo naše poljedelstvo, ki niti najmanjših obresti ne more plačevati, kaj da bi moglo vračati posojila. Da ljudje iz tega razloga opuščajo tudi celo zavarovanja, posnemamo iz naslednjega poročila o stanju deželne zavarovalnice proti požaru.

V letu 1934 je bilo izplačanih 759.000 S, medtem ko je izplačal zavod v letu 1933 979.000 S za zavarovano škodo. Dobiček podjetja v preteklem letu znaša 48.000 S tako, da ima podjetje 380.000 šil. premoženja na razpolago za izplačevanje škode in je s tem za 70% likvidno. Iz statistike o vzrokih požarov navaja govornik, da odpade od vseh požarov na kratek stik, eksplozije 5%, na strele 15%, na slabe priprave za kurjavo 12%, na neprevidnost 17%, na otroke 5%, na sosede 2%, na neznane vzroke 18% in na dokazane ali nedokazane lastne požige 26%. Iz teh številk se vidi, da je morala med obubožanim kmečkim prebivalstvom že precej globoko padla.

Nato se je razvila debata radi oprostitve od plačevanja hišnega davka pri novih hišah, radi česar trpijo stara poslopja škodo. Država pa ima interes na tem, da se zida čim več novih hiš in bo raditega oprostitve od hišnega davka še vedno dovoljevala, četudi zakon koncem tega leta poteče.

Predsednik Ritscher je po tem razgovoru zasedanje zaključil in ob ti priliki omenil, da hoče deželni zbor v smislu oporoke kanclerja Dollfussa, kojega obletnico smrti se ravno spominja cela Avstrija, delovati tudi v najprej v prid narodu in državi.

---

25. julij, obletnica umora kanclerja dr. Dollfussa, se je v Celovcu zelo dostojno proslavil. Popoldne pred 25. julijem so zaplapolale na vseh hišah žalne zastave, zvečer pa so eno uro gorele v vseh oknih sveče. Krasen pogled je bil na te mnogobrojne lučke. Ob 9. istega dne je bil prenos govora zveznega komisarja Adama, ki je ga je na Novem trgu poslušala ogromna množica. Ob 8. uri je bil pred poslopjem poštne direkcije odkrit Dollfussov spomenik in Dollfussov križ pred deželno hišo je bil krasno okinčan. Na dan Dollfussove smrti je bila v stolnici maša zadušnica, ki jo je bral knezoškof krški. Nato so se k Dollfussovemu križu položili venci. Popoldne so dve minuti obstala vsa prometna sredstva in obrati, nakar so začeli zvoniti zvonovi vseh cerkva in baterija poljskih havbic je oddala 10 strelov. Okrog 6. zvečer se je vršila žalna manifestacija v dvorišču deželne hiše; obenem so zvočniki prenašali govore zveznega kanclerja dr. Schuschnigga in podkanclerja Starhemberga.

Dijaki Marijaniščniki! Kakor smo se zmenili med šolskim letom, bo naše letošnje prvo zborovanje v St. Peter im Holz in drugo v Dobrli vasi. Prvo zborovanje se vrši 7. in 8. avgusta. Udeleženci se zberejo 7. avgusta med 4. in 5. uro pri romarski cerkvi Maria Bichl. Ob 6. zborovanje. Drugi dan zjutraj ob 7. sv. maša. Nato si ogledamo zanimivosti kraja. Po kosilu gremo k Millstatskem jezeru. Vsi dijaki iz Marijanišča pa tudi bogoslovci so srčno vabljeni.

Libuče. Dne 21 julija je praznoval odličen slovenski znanstvenik, vseučiliški profesor dr. Rado Kušej, svojo 60letnico. Dr. Rado Kušej se je rodil dne 21. julija 1875 v Libučah pri Pliberku in je naš rojak. Sedaj je redni profesor cerkvenega prava na ljubljanski univerzi, trikrat pa je bil že dekan. Izdal je več pravnih knjig svetovnega slovesa. Izrekamo naše čestitke k njegovi 60letnici!

Kotmara vas. (Izzivanje.) Minulo nedeljo, 21. julija smo praznovali običajno žegnanje pri sv. Marjeti. Cerkveno opravilo je bilo prav dobro obiskano, kar znači, da se je ljudstvo začelo zavedati sedanjega resnega časa. Ravno v času najhujšega dela na polju, žetve in setve praznujemo to naše žegnanje in povsem razumljivo se hočejo naši fantje in možje skupno z drugimi malo pokrepčati in odpočiti. Nerazumljivo nam je pa bilo, kar smo morali tega dne doživeti. Proti večeru je prišla neka nepoznana družba 20—25letnih fantov v gostilno. Kmalu so se začela izzivanja, kot jih tukaj še ne poznamo. Celo izrazi kot: „Alles können wir vertragen, Nazi und Kommunisten, nur die Čušen nicht," so se slišali. Čudno se je nam zdelo to kričanje in smo se vpraševali, kako vendar morejo gospodje tako govoriti, in radi bi vedeli, če so ti gospodje člani domovinske fronte, zakaj je sploh mogoče, da moramo take žalitve poslušati in ali so ti gospodje državi zvestejši kot mi, ki smo vendar jasno dokazali našo lojalnost napram državi? Morda je še premalo dokazov od naše strani? Po petnajstih letih hočemo imeti vendar enkrat mir in se ne pustimo od tujcev žaliti s klici kot „Horuk über den Loibl!" Izgleda, da nas dotični gospodje res ne morejo trpeti v javnih lokalih. Se jim bo treba prihodnjič najbrž umakniti.

Sele. (Boj z roparjem.) Ni še dolgo od tega, ko je p. d. Dolinčevo hišo v Zgornjih Bajtišah obiskal predrzen ropar. V hiši so ljubko čivkali piščanci okoli koklje, a bistro oko roparskega kragulja jih je vendar opazilo. Naenkrat plane med nje skozi okno, da si odnese okusno pečenko. Ni pa bila s tem zadovoljna hišna gospodinja, ki je takoj priskočila ubogim živalicam na pomoč. A ropar se tudi nje ni ustrašil. Zakadil se je vanjo in nastal je boj, v katerem je gospodinja bila ranjena na roki, a končna zmaga je bila vendar njena. Ropar se je moral prazen umakniti v zračne višave. — V soboto 20. jul. je vendar začel voziti avtobus iz Borovelj po voznem redu, ki je bil objavljen že majnika. Sele imajo sedaj v delavnikih trikrat, v nedeljah celo štirikrat zvezo z zunanjim svetom.

Št. Jakob v Rožu. (Požar.) O polnoči nedelje 21. julija skoči naenkrat strašen plamen iz skednja posestnika Krajnca v Gorinčičah. Dolgotrajna suša je bila povod, da je bil skedenj naenkrat ves v ognju. Dobri sosedi so pripravili hitro brizgalnico in potok je dal vodo. Tako so mogli rešiti vso vas. Pogorel je samo skedenj, a v njem vsa rž, pšenica, ječmen in seno. Tudi mlatilnica in slamoreznica. V hlevu pa sta zgorele ena junica in eno tele in tri ovce. Zavarovano je bilo seve samo poslopje. Ubogi kmet je sedaj brez vsake krme. Dobrosrčnost naših ljudi mu bo pomagala, da mu bo obstanek na kmetiji mogoč.

Hum. (Sv. Ana.) Vsako leto gre na dan sv. Ane Gornji Rož h kapelici nad Podgorjami in v podružnico sv. Krištofa na Humu. Sv. Krištof je prej ta dan in drugi dan sv. Ana. In sv. Ana ima na Humu svoj oltar. Letos so bile tam kar tri sv. maše. Ljudje so prihiteli v treh procesijah. Pridigoval je „Nedeljski Hani" za dež, za dež! Je pozivljal vernike k molitvi. Pred sto leti, 1833 in 1834, je bila na Koroškem taka suša, da so bile zelene samo še koprive, ki imajo globoke in mastne korenine. — Ta cerkvica na Humu je že iz zgodnjega srednjega veka. Že stari Kelti so imeli tukaj svoj tempel. V cerkvenem zidu so vzidani še sedaj starorimski kamni z latinskimi napisi. Cerkvica ima tudi še sedaj originalno listino za odpustke, ki nosi lastnoročni podpis papeža Aleksandra VI. iz leta 1498. Stari ljudje se še sedaj spominjajo, kako so hodili prej romarji v noči pred veliko nočjo iz Humca pri Št. Ilju sem na Hum pri Rožeku. Cerkvico in oltarje so letos lepo prenovili.

Dobrla vas—Tinje. (Smrt.) Kruta neizprosna jetika je pretrgala nit življenja 23letnemu Francu Hotimicu. Doma je bil iz Globasnice, a je vršil službo oskrbnika na proštijskem posestvu v Tinjah celih 9 let. Bil je vesten, zanesljiv in delaven služabnik svojega gospodarja. Poleg tega veren in narodnozaveden mladenič in cerkveni pevec. V bolezni je iskal pomoči v bolnišnici v Celovcu, a brez uspeha. Naposled se je vrnil k svojemu bratu p. d. Krajnčiču v Bukovje, kjer je po večkratnem sprejemu sv. zakramentov mirno v Gospodu zaspal dne 21. julija. Pokopan je bil v Dobrli vasi. Kako je bil spoštovan in priljubljen, je pokazalo mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu iz vseh okoliških župnij in trije čč. duhovniki. Mil. g. prošt iz Tinj mu je govoril ganljivo slovo ob odprtem grobu, da ni ostalo suho nobeno oko. Istotako mu je zapel ganljive žalostinke tinjski cerkveni mešani pevski zbor pod vodstvom g. Kebra na domu in ob grobu. Naj jim bo na tem mestu izrečena iskrena zahvala za trud. Blagega Franceta pa ohranimo v prijetnem spominu! Naj počiva v miru!

Koroški drobiž. V Celovcu je dne 23. t. m. povozil motorni kolesar šestletnega otroka in mu zlomil desno nogo. Takšne otroke brez nadzorstva puščati na ulici pač ni varno. — Trgovsko akademijo v Celovcu je obiskovalo v lanskem šolskem letu 183 učencev; po materinskem jeziku je bilo 179 Nemcev, 2 Slovenca, 1 Italijan in 1 Madžar. — V starem deželnem sodišču se izvršujejo zidarska dela. Za napeljavo centralne kurjave so se morale napraviti luknje skozi zidovje. To priliko so porabili trije nevarni kaznjenci in ušli. Niso jih še ulovili. — Dne 20. t. m. so našteli na Koroškem samo še 6506 podpiranih brezposelnih. Število je v teku enega tedna padlo za 326. — Deželna razstava v Celovcu od 29. avgusta do 8. septembra bo stala v znamenju 15letnice plebiscita. — Celovški občinski odbor je zadnjič razpravljal o tem, kako bi se dalo doseči, da bi se mesarji okoliških občin prisilili k temu, da bi klali samo v mestni klavnici in ne več v svojih obratih. V tem slučaju bi se mogla ogledna pristojbina znižati od 20 na 10 g pri kili. Mestna elektrarna je dala lani 197.000 S čistega dobička. To bo edino podjetje mestne občine, ki je aktivno. — Nekdo si je brez dovoljenja izposodil avto nekega tujca za izlet. Ta tatinska družba se je peljala dne 22. t. m. ob 4. uri zjutraj iz Poreč proti Celovcu na levi strani. Nasproti se ji je pripeljal motorni kolesar in trčili so skupaj. Motorni kolesar je obležal mrtev na tleh, motorno kolo se je popolnoma razbilo, ki so se vozili z avtom, pa so pobegnili in pustili avto na cesti. Niso še izsledili teh lumpov in brezsrčnežev. — V Tinjah sta se dne 18. t. m. zaletela skupaj motorni kolesar in kolesarka. Oba sta ranjena. Klara Svetnik je bila prepeljana v bolnico. — Cesta iz Borovelj v Sele je od 21. t. m. za avtomobilski promet zopet otvorjena. Avtobus vozi po voznem redu. — Med Velikovcom in Grebinjem se je zaletel v motociklista srnjak. Zbegal ga je žaromet. Žena motornega kolesarja je dobila težke poškodbe in je morala v bolnico, dočim je srnjak izginil v temi. — V gozdu pri Kabonu pri Vovbrah je nastal gozdni požar, ki je zavzel obseg 2 oralov. Požarne brambe in pa naliv so ogenj pogasili, da škoda ni prevelika.

NAŠA PROSVETA

Pliberk. (Koncert.) Spodnjepodjunski pevski zbori priredijo v nedeljo dne 18. avgusta t. l. popoldne v Pliberku pevski koncert. Vmes bo tudi spevoigra.

GOSPODARSKI VESTNIK

Delo otrok v podjetjih. Zaposlitev otrok v različnih industrijskih, obrtnih in kmečkih podjetjih je povzročilo večkrat različne razprave predvsem med strokovnimi organizacijami delavcev in podjetnikov. Medtem ko so prve organizacije na vse sile zabranjevale zaposlitev otrok v industrijskih in obrtnih podjetjih z motivacijo, da se mora otrok razviti in se za bodoči poklic, bodisi s privatnimi ali pa s pomočjo javnih sredstev duševno in telesno razviti, so podjetniki kaj radi vzeli tudi otroke pod 14 letom v službo v zavesti, da s tem omilijo bedo in pomanjkanje v gotovih družinah. To vprašanje je vlada sedaj rešila in izdala dve postavi, od katerih ena rešuje zaposlitev otrok v kmetijskih in druga nastavitev otrok v industrijskih in obrtnih podjetjih. Otroci do končanega 10. leta se sploh ne smejo uporabljati za delo. Lastni otroci, to so tisti, ki so s posestnikom v sorodstvu do 4. kolena, se morejo v poljedelskih podjetjih zaposliti, ne da bi bilo treba za to posebnega dovoljenja; za otroke tujih družin pa je treba, če se vzame v službo za dalje kakor 14 dni, dovoljenje od pristojne oblasti, ki pa bo šele določena. To dovoljenje je treba do končanega 14. leta, pri poljedelskih podjetjih, v industrijskih podjetjih do končanega 16. leta za dečke, do končanega 18. leta za dekleta. Ne smejo pa se otroci na noben način uporabljati za dela v kamnolomih, opekarnah, za žganje apna in gipsa, v mlinih in na žagah, za prodajanje žganih pijač in v kletarnah, za postrežbo motorjev in vseh strojev, ki jih gonijo motorji ali ki se gonijo z roko, t. n. pr. rezalnice; ne smejo se uporabljati pri zidanju ali pri delu v zemlji, za postrežbo aparatov, ki držijo tekočine, paro ali pline pod pritiskom, za delo pri pečeh in z ognjem, v kleteh, za sekanje kamnov, za prenos, vzdigovanje težkih tovorov, za sekanje in cepljenje drv, za mlatenje in košnjo in za pomoč pri lovu in pri ribarenju. Prestopke kaznuje poli-

tična oblast in v slučajih telesne poškodbe tudi sodnija.

Zakon o delovni obveznosti obstoji v Nemčiji od 26. junija 1935. Vsak nemški državljan, čiste arijske rase, v starosti od 18. do 25. leta, se mora podvreči obveznosti dela za gotovo dobo, a najmanj za 6 mesecev v posebnih, vojaško organiziranih in disciplinirani edinicah in taboriščih. Zakon se nanaša tudi na ženske, vendar se bo zanje izdal poseben poslovni pravilnik. Moški pa bodo že letos vpoklicani, in sicer letnik 1915, kar bo dalo približno 200.000 broječe delovno armado za razna načrtna javna dela. Očividno pa javna dela ne bodo glavni smoter te armade, ampak se hoče za slučaj potrebe z enim mahom pomnožiti nemška vojska za 200.000 mož, ker se bodo ti delovni obvezniki v prvi vrsti poučevali tudi v vseh vojaških spretnostih. V delovno obveznost ne more biti sprejet, kdor je bil kaznovan z ječo ali so mu odvzete državljanske časti, od nearijcev pa samo oni, ki jih predvideva državni obrambni zakon. Slednji pa ne morejo doseči nobenih vodilnih mest. Šarže potrjuje narodnosocialistična vlada.

Zastopnik Društva narodov na Dunaju, Rost van Tonningen, je dal poročilo o drugem četrtletju 1935. To poročilo povdarja na prvem mestu, da se je šiling prav dobro konsolidiral in stoji pred valutami drugih držav. Radi tega se dviga število vlagateljev, ker se je zaupanje do domačih bank dvignilo. Devizna in zlata rezerva se je dvignila od 274 na 324 milijonov, ravnotako se je kritje bankovcev dvignilo od 24.6% do 27.6%. Z 2268 milijoni S so vloge za 8% višje kot koncem aprila lanskega leta. Absolutni pribitek v tem času znaša 168 mil. S. Poročilo tudi pravi, da bo mogla Avstrija v treh letih ne samo tekoče, ampak tudi zaostale obveznosti glede posojil v inozemstvu poravnati in urediti. Glede zveznih financ pravi poročilo, da so se te potom notranjega posojila konsolidirale. Iz tega posojila se je celo preostalih 66 milijonov S porabilo za javna dela. Kar se tiče železnic, pravi poročilo, znaša primanjkljaj leta 1934 samo 8 milijonov S. napram 20.2 mil. leta 1933. To je glede prometa, celoten deficit leta 1934 znaša 94.1 milijonov S, in leta 1933 pa 121.5 mil. S. Zastopnik Društva narodov povdarja, da je ta slika zelo lepo izpričevalo ravnateljstva, ki je kljub težkočam tako lepo odrezalo in dokazalo možnost pozitivnega dela.

Cleovški trg preteklega tedna. Žito: pšenica 40 do 42, rž 30—32, ječmen 22—26, oves 26—28, ajda 25—27, koruza 19—23, grah 80—100, leča 80—100, zelen fižol 40—50, fižol 35—50, krompir 20—30 g za kilogram. Krma: sladko seno 7—9, kislo seno 5—6, slama 5—6 S za meterski stot. Zelenjava in drugo: zelje 40—50 g, goveja mast 4—4.50, čajno maslo 4.50, maslo za kuho 3.60, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2—2.30, svinjska mast 2.20—2.50, sladka smetana 4, kisla smetana 2.40, skuta 1, piščanci komad 2.50—4 S, mleko 44, jajce 12—13 g. Mehka drva meter 3—3.50, trda drva 4 S. Živina: plemenske krave 0.80—1, pitane krave 0.50—0.60, pitani prašiči 1.50—1.75, plemenski prašiči 2—2.20 S za kg žive teže.

ZANIMIVOSTI

Kako ostane človek dolgo mlad?

Že od nekdaj so se ljudje bali starosti in smrti; želja po dolgem življenju se izraža v mnogih pravljicah, pripovedkah, legendah ter v mitologiji vseh narodov. „Kamen modrijanov", ki so ga iskali v srednjem veku, naj bi bil imel predvsem svojstvo, ozdraviti človeka vsake bolezni, ohraniti ga svežega in čilega ter mu podaljšati življenje. In tudi danes mnogo govore in pišejo o tem, kako naj živimo, da si ohranimo delj časa svoje moči. Mnogi ugledni zdravniki priporočajo, da bodimo zmerni v vsem ter delajmo zmerno telesno in duševno. Telesno gibanje pospešuje dotok krvi v vse organe, tudi v možgane, zato ohrani gibanje vse dele telesa elastične. Istočasno se vrši na ta način najlažje menjava tvarin v možganih in se izboljšuje kri živčnih stanic.

Hoja, gibanje in telesno delo varujen človeka odebelosti in poapnenja žil. A tudi duševno delo pospešuje, da se dotaka kri k možganom, kar je seveda potrebno in koristno. Zato pa tudi ljudje, ki imajo svoj določen poklic, svoj posel, navadno bolje izgledajo, so bolj zdravi in zadovoljni kakor oni, ki žive brez dela. Morda tudi iz tega lahko sklepamo, da upokojenci, ki so ustavili svoje delo v uradih, mnogokrat ne žive več dolgo. Zato priporočajo zdravniki bogatašem, ki so brez posla, naj delajo telesno.

Pa tudi duha je treba vežbati, zato naj se bavijo z delom v društvih, z zgodovino, politiko in izobraževanjem ljudstva. Naj mnogo peš hodijo, kajti primerna duševna hrana ter primerno telesno gibanje in izprehodi v svežem zraku ohranijo človeka zdravega in zadovoljnega. Vsi veliki možje, pesniki, pisatelji, politiki in državniki umirajo povprečno v visoki starosti, seveda če niso pijanci in se ne vdajajo drugim ekscesom. Tudi krepka volja, da bodimo zdravi, sveži, mnogo pripomore k dolgemu življenju. Lenoba pa je najškodljivejša zdravju! Zato je neprecenljive vrednosti, da delajo tudi one žene, ki jim sicer ni treba boriti se za obstanek, ter se izuče v stroki, ki jim je najbolj priljubljena. Sicer pa, kdor hoče delati, najde lepega plemenitega dela povsod dovolj. Ako živi človek brez namena, ne more biti zadovoljen in zato tudi ne zdrav in spočit.

Razume se pa, da niti v delu ne smemo pretiravati in da velja tudi tu hoditi srednjo pot; ne premalo, a tudi ne preveč! Sirote so mnoge žene nižjih stanov, ki so primorane same služiti, a so poleg tega še gospodinje in matere. Dobro služiti dvema gospodarjema je težko in navadno take žene sčasoma omagajo, venejo in se predčasno postarajo.

Zadnje ljudsko štetje v številkah. Končni pregled ljudskega štetja od 22. marca 1934 nam podaja sledečo sliko o prebivalstvu Avstrije: Od 6,760.233 prebivalcev naše države je 6,468.014 avstrijskih državljanov, 270.543 inozemcev ter 18.762 brez državljanstva. Po narodnosti se razdelijo sledeče: 6,584.547 Nemcev, 48.251 Čehov, 3615 Slovakov, 31.703 Slovencev, 42.354 Hrvatov, torej skupno 125.923 Slovanov, razentega 18.076 Madžarov, 7027 ciganov, 16.290 je druge narodnosti in pri 8370 osebah se narodnost ni mogla dognati. Skupno s temi zadnjimi je v Avstriji 175.686 Nenemcev. Od teh je 126.478 domačinov, 45.947 inozemcev in 1609 brez državljanstva. Slovencev je torej 31.703, med temi 26.298 domačinov, 5290 inozemcev in 88 brez državljanstva. Največ Slovencev živi na Koroškem, namreč 26.796, od teh 24.857 domačinov, 1885 inozemcev ter 39 brez državljanstva. Štajerska ima 2839 Slovencev (1002 domačinov, 2393 inozemcev in 35 brez državljanstva), sledi Dunaj s 525 Slovenci (227 domačinov, 292 inozemcev in 5 brez državljanstva), potem Nižja Avstrijska z 214 Slovenci (94 domačinov, 113 inozemcev in 7 brez državljanstva), slednjič Gradiščanska z 102 Slovencema, od teh 38 domačinov in 64 inozemcev. Ker je še Slovencev v Avstriji, živijo v ostalih zveznih deželah.

Razne novice. Pri Dunaju je zletela v zrak tovarna sukanca. Samo 2 osebi sta bili ranjeni, ker tovarna ni več obratovala. — Porotno sodišče v Riedu je obsodilo na smrt socialdemokrata Otona Reissa, ki je pred nekaj meseci prekinil električno napeljavo, da je ostal kraj zvečer brez razsvetljave in so socialdemokrati tedaj raztrosili veliko število letakov. — Davek za vžigalnike je vlada ukinila. Samo radovedni smo, če se bo obenem tudi znižala cena vžigalnikov za vsoto, kolikor je znašal davek. — V lanskem letu se je vozilo samo 0.06 odstotka ljudi v prvem razredu zveznih železnic — poslanci, člani deželnih vlad in višji uradniki zveznih železnic — v drugem komaj 1 odstotek. Prvi in drugi razred spadata proč in uvede naj se četrti razred, saj se pri teh visokih cenah niti v tretjem razredu ni več mogoče voziti. — Jugoslavija. Notranji minister dr. Korošec je zopet dovolil delovanje Prosvetni zvezi v Ljubljani in Mariboru in vsem včlanjenim društvom. — Dne 20. t. m. je udarila strela v hišo posestnika Gorenca v Drnovem pri Krškem, ko je sedela družina pri obedu. Vsi so padli v nezavest, trije člani družine pa so bili ožgani. Nekatere so spravili šele z umetnim dihanjem zopet k zavesti. — Ribiči v Senju so ujeli morskega volka, ki tehta 2500 kg in meri 7 m. Razstavljen je bil v Zagrebu in Ljubljani.Te ribe so ob jugoslovanski jadranski obali zelo redke. — Jugoslovanski proračun je bil sprejet proti dvema glasovoma. — Na Jesenicah in na Javorniku so delavci zopet pričeli delati. — Konferenca Male antante se vrši dne 29. avgusta na Bledu. — Jugoslovanska vlada je dovolila štirim italijanskim listom, da smejo prihajati v državo in obratno je morala italijanska vlada dovoliti štirim jugoslovanskim listom prihod v Italijo. Med temi so „Slovenec", „Jutro", „Obzor" in „Politika". Jugoslovanska manjšina v Italiji je to vest z zadovoljstvom sprejela, vendar je malo upanja, da bi se listi razširili, ker se vsak boji zasledovanja in preganjanju lokalnih oblasti. — Nemčija. V Nemčiji je bilo od junija 1933 do julija 1934 ustreljenih 184 oseb, v koncentracijska taborišča je bilo poslanih 49.102 osebi, steriliziranih 12.863 in državljanska pravica odvzeta 13.121 osebam. Na Daretenskem jezeru se je prevrnila ladja in potopila. Pri tem je utonilo 11 ljudi. — Švica. Na poletu iz Milana v Amsterdam se je na švicarskem ozemlju ponesrečilo letalo, ki je treščilo na tla. Od letala je ostal samo kup razvalin. Zemlja je vsa rdeča od krvi. Deset potnikov je mrtvih. — Društvo narodov se sestane 31. t. m. ali 1. avgusta in bo razpravljalo o abesinsko-italijanskem sporu. Položaj je izredno napet. — Italija je prepovedala uporabo košilnih strojev, da se more v kmetijstvu zaposliti več delavcev. — Italija je ukinila zakonito zlato kritje bankovcev, ki je znašalo doslej 40%. Tudi ves srebrni denar je bil vzet iz prometa. Vlada se izgovarja na to, da mora plačati dolgove in naročila v inozemstvu in ker ji je primanjkovalo deviz, je morala seči po zlatu Narodne banke. — Ostale države. V občini Mezelek v Romuniji je v hiši nekega kmeta izbruhnil ogenj. Požar se je tako naglo razširil, da je v najkrajšem času zajel nad 50 hiš in jih popolnoma vpepelil. Uničena je tudi vsa letošnja žetev. — V Ameriki so imeli 70 stopinj Celzija. Zemlja je tako izsušena, da je vsa razpokana. Suša je uničila večino poljskih pridelkov. V tovarnah so morali zaradi neznosne vročine ustaviti delo podnevi in delajo večinoma le ponoči. — V Lahore v Indiji je prišlo med Indci in muslimani do ostrih izgredov. Red so vzpostavile angleške čete. Več redarjev je ranjenih. — V Pragi na Češkoslovaškem se je vžgalo dvonadstropno skladišče usnja. Ogenj je zajel tudi sosednja poslopja. Nad 200 ognjegascev je moglo šele pogasiti velikanski požar. Več brambovcev je ranjenih. — V bližini Radona na Poljskem je skočil vlak s tira; 40 potnikov je ranjenih, 1 ubit.

Bencin v trdni obliki. Na vseučilišču v New Yorku se vršijo ta čas poizkusi z bencinom v trdni obliki kot kurivom za motorje. Kakor poročajo, ima ta bencin značaj zelo goste sluznaste mase, ki le težko gori in ni eksplozivna. Pri poizkusih je novo gorivo v poizkusnem motorju razvijalo pri 1085 obratih na minuto 2.26 k. s., dočim je tekoči bencin v istem motorju pri 1125 obratih dal 2.41 k. s., torej malenkost več. Izumitelj novega kuriva pa tudi ne pravi, da bi bila prednost tega kuriva v njegovi večji gospodarnosti, temveč v tem, da proži neprimerno večjo varnost nego navadni bencin in se da neprimerno bolje hraniti. Te prednosti pridejo v poštev posebno za letalstvo.

Najstarejša republika na svetu. Miniaturna republika San Marino, ki leži v Abruzzih v Italiji, je najstarejša republika na svetu. Osnovana je bila v VI. stoletju in je še do danes ohranila svojo neodvisnost. Za to se ima zahvaliti svojemu geografskemu položaju, izven velikih zgodovinskih cest, po katerih so hodili osvajalci na jug. Površina republike meri 59 kvadratnih kilometrov in ima 12.000 prebivalcev. Republiko upravljata dva takozvana kapetana ali regenta, ki se menjata vsakih šest mesecev. Prebivalstvo se bavi večinoma z vinogradništvom in lomljenjem kamenja za zidanje.

Porcelanski most v Karlovih Varih. Kakor poročajo iz Karlovih Varov, namerava tam tvrdka Baťa zgraditi porcelanski most čez reko Belo. Vezal bi njeno tamkajšnjo prodajalno z nasprotnim bregom. Mestni svet sicer še ni razpravljal o tej Baťovi ponudbi, ni pa dvoma, da jo bo sprejel, saj bi slovito zdraviliško mesto s takšnim mostom postalo za svetovno senzacijo bogatejše. Edina zgradba, ki bi se mogla s tem mostom kosati, bi bil 80 m visoki porcelanski stolp v Nankingu, ki so ga zgradili l. 1664. Seveda se tudi češka porcelanska industrija zanima za ta načrt.

V najem se da takoj manjše posestvo, ki obsega stanovanjsko in gospodarsko poslopje z dvema sobama in kuhinjo, približno 8 birnov posetve, travni in pašnik. Poslopje je novo zidano in blizu ceste pri Sv. Luciji, občina Zgorna Vesca. — Pojasnila daje: Marija Schlosser, p. d. Boštelc, Sv. Lucija, p. Marie Elend. 60

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba Dunaj, V., Margaretenplatz 7.